

ROSER PÅ HJERNEN

Skrevet og illustreret af Torben Thim

Bogen er tilegnet Rosenvennerne som passer rosenhaven i Gerlevparken. De ved om nogen hvor meget rosen skal næres og pudses.

Forord

Jeg elsker rosen!

I mine bekymrede øjeblikke, med tid til fordybelse, så kan jeg ved rosens liv og død ikke fatte, at hundredtusinder af rosenbegeistrede rosenelskere kloden rundt planter roser i deres haver, i krukker, på terrasser, som de vander og gøder, beskærer, beundrer, stikker næsen i, for siden at gå til rosenshows, rosenkåringer med roser i håret, på stråhatten, pludrer om roser, læser om roser, ikke at forglemme anvendelsen hektoliter af rosendeo, rosenparfume, rosenvand og damask-kræm, når denne enfoldige prydblomst, kaldet rosen, som kun lever i sin egen skønhed, *kan blive angrebet af mere end to-hundred-fyrre-og-tyve forskellige svampe, insektangreb, blindskud, visnesyge, klorose, kræftknuder etc.*

Universets skaber se i nåde til mig, som smider skår i glæden. Men der tales meget om rosens sygdomme og trivsel og der hittes på sulfovanding, særlige mycelier og besværgelser. Alle ville helst have, at rosens selv klarede ærterne. Men det gør hun ikke. Under det første store flor, hvor alle rosenhaverne er åbne for publikum, er roserne nye og friske, næsten ingen spor af sygdom. Roserne ømmer sig og sukker let under tusindvis af stive okularer, vurderende øjne og der skrives ned, der fotograferes, diskuteres farver og dufte. Der vælges ud. Hun, rosen vælges ud, som på en anden skønhedskonkurrence eller værre: på et bordel. Blandt de mange jomfruelige dufte rosen afgiver, så husk på, at Tomasi de Lampedusa i sin bog "Leoparden" om det sicilianske fyrsteliv, hvor alle havde den megastore rose 'Paul Neyron' i deres

haver, at denne roses duft ”er som en danserindes pudrede inderlår”!

Hvor han så vidste det fra?

Godt, det er jo ingen sygdom at have et pudret inderlår så tilbage til rosenhaven. En halv snes uger efter det første underskønne flor, har svampesygdommene og insekterne taget fat. Publikum holder sommerferie, er på landet ved vandet eller drinkser på terrassen.

Nyder græsrobotten vimse nysgerrig rundt. De, der var ved første syning, oplever ikke det trøstesløse syn ved anden syning. Så befængt med meldug kan roserne være, at man skulle tro det lige havde sneet. Måske er de midaldrende, de gamle og de ældgamle entusiaster dem, der trækker rosenkaret og smilende nikker til hinanden: ”what is a few black spots between friends”. Sådan har jeg det selv, som samler ser jeg gennem fingrer med mange rosenting. Men jeg er også ældgammel og har lært at forstå rosen – ehmm, det er nok at overdrive - næh nærmere omgås hende med en vis ydmyghed og tjene hende på bedste maner. Det ville være en slem eufemisme at påstå, at en blomstrende rose totalt behersket af *Phragmidium mucronatum*, *Agrobacterium tumefaciens* og *Marssonina rosea* er en vidunderlig skabning, bare fordi det er en rose. Til gengæld må vi nok erkende at sygdomme er en del af liv og evolution.

De unge gider ikke kultivere roser der er modtagelige for sygdomme, så hellere noget af blik eller plastik, der bare skal støves af. At bruge plantebeskyttelsesmidler (læs: dødbringende kemi) for at bekæmpe rosens sygdomme, det er en forkert slags arbejde og noget sisifosisk. De unge interesserer sig mere for sex, biler, tøj, actionfilm og sport. Rosen som ledsageobjekt måske. Brudebuketten, og dusken hvis man senere har været på grise stien og stadig er det meget udbredt under en begravelse, at smide roser efter den døde. Rosen er blevet politisk, symbolladet uden et eneste menneske kan forklare den dybere symbolik. Jeg har ingen mødt og rosen hun forklarer det i hvert fald ikke. Prøver du at kværke rosen for at ryste hemmeligheden ud af hende, rinder din hånd og fingrer i blod. Det er trods alt et svar til eftertanke. Rosen skal pudses, næres og påskønnes – men selv da kan den være svigefuld – ”rinder sorg rinder harm af roser røde”.

Jeg kan ikke forstå, at blomsterelskeren forsvarer rosen, kulturrosen, altså de mange gange krydsede haveroser, hvor herkomsten er forsvundet i tågen og principielt er det det glade vanvid at en haveplante som rosen der kan få over 240 forskellige, i mange tilfælde, fatale skavanker.

Men det viser noget om rosens magt. Vi kan ikke undvære hende – uanset hvad. Mange gange går det jo også godt og hun trives i skønhed, der hvor hun senest blev plantet. Der skal såmænd ikke så mange kneb og greb til før rosenelskeren vil få stor succes med hende. Jeg har selv fået dens torn i kødet, for ikke at sige i øjet, har også fået rosen på hjernen og jeg er meget sikker på, at hun satte sig til rette i hypothalamus, hvor hun gjorde sig det hyggeligt. Hun sidder der og dirigerer rundt med mine følelser. De følelser og sjælelige tilstande som jeg ikke altid helt forstår. De tanker jeg beholder for mig selv. Som universets ”dark matter” man ved er der, man ved der er noget, men vi kan næppe opfatte med de sanser vi har, er rosen i mit univers, det der egentlig binder min sjæl sammen med mit kød.

Tag den!

Samtidigt er rosen også et værn mod dæmonerne som kravler fra nyrerne op gennem rygmarven, gennem den forlængede rygmarv og ind i hjernen hvor de rumsterer i hemisfæren. Så tager hun affære, rosen, og viser sig for dæmonerne i al sin skønhed, så de må holde sig for øjnene og vige tilbage.

Min mentor, Valdemar, fortalte mig, at det er under jorden magien spiller sig ud. Har rødderne det godt på voksestedet lader de rosen svulme med alle attributterne. Det kan man gøre noget ved. Blande det ”rigtige” jord, gøde, vande og beskære. Sørge for at rosens trives på alle måder. Men hendes underjordiske liv er sært foranderligt.

Først bliver der sået ud til podning i en slags jord. Her skabes rødderne så at sige. Så kommer de små buske på markbed i en anden slags jord og hun forsøger at vende sig til det. Det går normalt meget godt. Så skal der klones og podekvistene er klippet af en rose der vokser i en tredje slags jord. De små øjne sættes ind bag rodhalsens bark og rosen er så klar til året efter at blive omplantet i en potte med

en fjerde slags jord. Hun sælges så og plantes ud i en have i en femte slags jord – der velmenende er gjort klar til at modtage hende.

Ikke så underligt at hun bliver snotforvirret – hvis man tør sige det om en rose. Men nu er rosen der, og hvor har hun været givende og gjort mange stunder uforglemmelige.

Jeg elsker også pæonen. Den har jeg så skrevet en historie om i denne lille bog, fordi pæonen, da den kom til Europa fra den fjerne orient, blev forvekslet med en rose.

Men mest af alle blomster elsker jeg Valmuen, men hun er så flygtig af natur, at jeg ikke kan nå at skrive om hende.

Jeg håber at min læser vil få fornøjelse af denne lille samling essay om rosen.

Løve Julen 2020

Torben Thim